

1978

In memoriam Nemesszeghy Márta: Előszó*

„Különösen 10-12 éve figyelem az éneklő iskolát, ezt egyedül Nemesszeghy Lajosné energiája hozta létre, Békéstarhos példájára, és immár sikerült középiskolává fejleszteni.”

E sorokat 1967 januárjában, a Petőfi Népe című kecskeméti újság szerkesztőségének adott írásos nyilatkozatában mondta Kodály Zoltán.

A Kodály-meghirdette zenei köznevelésnek kiemelkedő alakja, harcosa volt Nemesszeghy Lajosné Szentkirályi Márta a kecskeméti énekes iskola megalapításával és abban végzett munkájával, s éppen úgy tankönyveivel, a város zenei életének fejlesztéséért folytatott küzdelmével, a Kodály szemináriumok és a Kodály Intézet életre hívásában való alapvető munkálkodásával, mindig példamutató ügyszeretével. Kodály nagyszabású programjának megvalósításáért végzett munkáját szocialista művelődésügyi kormányzatunk számos kitüntetéssel jutalmazta. A hivatalos elismeréseken túl azonban nemcsak Kecskemét, hanem az egész magyar zenei nevelés tartozik neki hálával és tisztelettel.

Július 13-án lesz öt esztendeje, hogy meghalt. Úgy gondoljuk, hogy a legméltóbb tiszteletadás és megemlékezés, ha gondolatait, a szavaiban visszhangzó, ma is érvényes kodályi eszméket idézzük meg.

Az itt következő két előadása is hozzáértését, gazdag tapasztalatait, a kitűzött nagy cél érdekében vállalt lankadatlan küzdelmét, a megvalósítás lehetőségébe vetett szinte fanatikus hitét, a gyerekek és a nevelés ügye iránt érzett szeretetét és felelősségérzetét tükrözik.

Az első előadás 1970-ben a személyes közreműködésével létrehívott és megtartott első Nemzetközi Kodály Szemináriumon hangzott el. A több nyelven megjelent tanulmány elsősorban a személyes útbaigazítását, segítségét is élvező külföldi érdeklődőknek szólt, de a magyar énektanárok részére is hasznos összefoglalás, nyolc év után is.

A második előadás szövege itt lát először napvilágot. A Kodály Zoltánra való emlékezésre, az iskola küzdelmes, de felemelő pillanatokban és sikerekben is gazdag történetére való visszatekintésre egy előadássorozatban került sor. 1972 szeptemberében az iskola gimnazista diákjai a Kodály Zenei Műveltségi Verseny előkészítéseként három előadást hallgattak meg. Az igazgatónő előadásán kívül még Kardos Pál és Ittész Mihály beszélt a fiataloknak Kodályról, a pedagógusról, illetve Kodályról, a zeneszerzőről és tudósról.

*In memoriam Nemesszeghy Márta, 1978, Kodály Intézet. 3-5. o.

Nemesszeghy Márta 1972. szeptember 13-án szólt iskolája diákjaihoz. Közvetlen, szinte minden formalitást mellőző előadásának szövegét hangszalagról írtuk le. Néhány kisebb, az élőbeszéd írásban zavaró rapszodikusságát eltüntető, elsimító módosítástól eltekintve az előadás eredeti szövegét kapja kézbe az olvasó.

Ha írásban fogalmaz, felnőttekhez szól, biztosan másképp alakul a szöveg. Miképpen, nem tudhatjuk pontosan. Ezért inkább igyekeztünk megőrizni az élménybeszámoló közvetlenségét a tanító szándék komolyságával ötvöző előadás lelkes, átfűtött hangulatát, eredeti ízeit.

Őszintén és közvetlenül szólt Nemesszeghy Márta tanítványaihoz és jelen lévő kollégáihoz, személyes tapasztalataikra, élményeikre is hivatkozhatott. Azért adjuk most mégis közre beszámolóját – Nemesszeghy Lajos tanár úr szíves szóbeli hozzájárulásával –, mert úgy érezzük, ma is, nekünk is van mondanivalója. Példa és buzdítás olvasható ki a sok kevésbé ismert adat és keser-édes élmény felidézéséből. Tanulságos és lebilincselő annak számára is, aki nem volt részese a hősi korszaknak.

Egy kivételes pedagógus-egyéniség szól hozzánk. Elkötelezettség és hit vezette Nemesszeghy Márta tollát akkor is, amikor 1973. májusában – már súlyos betegen, személyes jelenlétét pótolandó – papírra vetett néhány általa fontosnak tartott Kodály-idézetet, útravalóul az akkor ballagó, az iskolából kilépni készülő mintegy harminc negyedikes gimnazistának. E gondolatokat kézírásának hasonmásában olvashatjuk kis könyvünk végén.

Hogy 1978. április 29-30-án Kecskeméten az ének-zenei iskolák tanárainak országos találkozójára, eszmecserejére, további oktatási és nevelési tervek kovácsolására sor kerülhet; hogy Magyarországon és másutt a világon vannak olyan általános iskolák, ahol a gyerekek naponta énekelhetnek, abban Kodály Zoltán mellett a legnagyobb része és személyes érdeme éppen Nemesszeghy Lajosné Szentkirályi Mártának volt,

Emlékének felidézése nyújtson minden olvasónak erőt ahhoz a küzdelmes munkához, amely a Kodály Zoltán százéves tervének megvalósulásához vezető úton még előttünk van.